

LATVIJAS
NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS
ORĶESTRIS

Latvija 100

2018. gada 10. martā koncertzālē "Cēsis"
10 March 2018, Concert Hall *Cēsis*

EŠENVALDA "VULKĀNU SIMFONIJA"
EŠENVALDS'S *VOLCANO SYMPHONY*

soliste | soloist

Dita KRENBĒRGA

flauta | flute

VALSTS AKADĒMISKAIS KORIS "LATVIJA"

STATE CHOIR LATVIJA

Diriģents | Conductor

Māris SIRMAIS

Režisors | Stage Director

Roberts RUBĪNS

Video | Video

Renārs VIMBA

Scenogrāfs | Set Designer

Didzis JAUNZEMS

Gaismu mākslinieks | Light Designer

Mārtiņš FELDMANIS

Koncerts tiešraidē Latvijas Radio 3 "Klasika"
The concert broadcasted by the Latvian Public Radio 3 *Klasika*

“Vulkānu simfonijas” kodols ir Ešenvalda komandas biedru – režisora Renāra Vimbas un operatora Daiņa Juragas – nofilmētie 25 stāstnieki. 2017. gada vasarā triumvirāts devās radošajā ekspedīcijā apkārt pasaulei iepazīt vulkānus, uzmeklēt stāstniekus un ar seismologu un vulkanologu atbalstu izstaigāt vulkānisko aktivitāšu takas.

Ēriks Ešenvalds saka: “Kaut kur netālu no izspļauto akmens un izdedžu krāvumiem, starp lavas uguns un putekļu dubļu straumēm, draudošās magmas dziļajos apcirkņos un karsto geizeru dūmeņos brīdī, kad zeme drebēja, debess aptumšojās un šķita, ka pasaulei gals klāt, vietējām tautām piedzima mīti, leģendas un tautasdziesmas par vulkāniem – “kad akmeni sit, tas izraud uguni”; “un mīlētāji pārtapa par vulkāniem – vienmēr blakus un ar degošu mīlestības liesmu sevi”; “pēc četrām stundām vīrs izkāpa no krātera un atgriezās mājās; izrādījās – bija pagājuši veseli četrdesmit gadi”; “Zemes māte sūtīja savus dēlus, jaunos vulkānus, pa pasauli sev mājvietu meklēt. Vieni apmetās uz salām, citi vēl kaut kur, bet tie trešie nokāpa teiksmainajā zemūdens pasaulē.” Šajā simfonijā esmu iekausējis tautu kultūrvēsturisko mantojumu par vulkāniem. Kā plūstošas lavas bizē ar savu flautu to visu koncertā sapis un savīs soliste Dita Krenberga.”

Ēriks Ešenvalds ir viens no visā pasaulē visvairāk atskaņotajiem Latvijas komponistiem. No Vitas Kraujas sarunas ar Ešenvaldu nedēļrakstā “Kultūrziņas” 2017. gada 29. novembrī uzzinām, ka Ērika mūzika katru dienu skan vairākās pasaules koncertzālēs vai baznīcās. Jau 2014. gadā *Edition Peters* pārstāvis teicis, ka saskaņā ar nošu izplatības un koncertafīšu datiem Ešenvalds ir piektais visvairāk atskaņotais mūsdienu komponists.

Iepriekšējais Ērika Ešenvalda aplūkotais dabas fenomens bija ziemeļblāzma. Tai par godu tapa uzvedums “Ziemeļu gaismā”, kas ieguva Lielo mūzikas balvu 2015 kategorijā “Gada uzvedums”. 2017. gada novembrī uz ekrāniem parādījās Renāra Vimbas filma “Ziemeļu gaismā. Komponista dienasgrāmata”, kurā dokumentēts Ērika Ešenvalda, Renāra Vimbas un operatora Daiņa Juragas ceļš preti ziemeļblāzmai Norvēģijā, Islandē, Grenlandē un Aļaskā.

Ērika Ešenvalda “Vulkānu simfonija” ir viens no LNSO iestudētajiem Latvijas komponistu jaundarbiem, kas veltīti Latvijas simtgadei. No šī jaundarbu cikla līdz šim izskanējusi Riharda Dubras oratorija “Marija” un Artura Maskata “Baltijas dziesmas”. 2018. gada oktobrī notiks Pēteru Vaska Obojas koncerta pirmatskaņojums, savukārt 2019. gada augustā gaidāms Andra Dzeniša jaundarbs.

Dita KREBERGA kopš 2006. gada ir Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra flautu grupas koncertmeistare. Vairāku prestižu mūzikas konkursu laureāte: 11 gadu vecumā Dita ieguva *Concertino Praha 80* starptautiskā ierakstu konkursa laureātes un jaunākās dalībnieces titulu, 1982. gadā ieguva I vietu starprepublikāniskajā pūtēju konkursā Šauļos, 1988. gadā – *Grand Prix* un zelta medaļu 34. Marijas Kanalsas starptautiskajā mūzikas konkursā Barselonā. 1991. gadā Dita kļuva par starptautiskā konkursa “Prāgas pavasaris” laureāti. 1992. gadā – par 48. Ženēvas konkursa diplomandi.

Dita Krenberga regulāri koncertē kā soliste un kameramūziķe. Veic daudz ieskaņojumu Latvijas Radio. Nākuši klajā divi mākslinieces soloalbumi – 1995. gadā un 2007. gadā (“Laikmeta ainavas” kopā ar pianisti Ievu Ošu). Nesen klajā nāca tvarts ar Ditas solo Pētera Vaska Flautas koncerta ierakstā kopā ar Liepājas SO un Atvaru Lakstīgalu.

Par izciliem sasniegumiem atskatotājmākslā Dita Krenberga saņēmusi Latvijas Lielo mūzikas balvu 2000. Triju Zvaigžņu ordeņa virsniece (2009).

Dita Krenberga mācījusies pie Imanta Sneibja un pasauleslavenā flautista Džeimsa Golveja, kura rekomendācija deva Ditai iespēju saņemt Leonarda Bernsteina stipendiju Bostonas simfoniskā orķestra kursos Tenglvudas mūzikas centrā 1989. un 1990. gadā. Tur Dita sadarbojusies ar mūzikas pasaules autoritātēm – Leonardu Bernsteinu, Seidzi Odzavu, Džefriju Teitu, Jojo Ma u. c. Kā novērtējumu par savu darbību Dita saņēma *Gustav Golden Award*. Ditai bijusi iespēja mācīties arī pie izciliem flautas profesoriem kā Orels Nikolē, Viljams Benets un Alēns Marions.

Valsts akadēmiskais koris “LATVIJA” 2017. gadā nosvinēja 75. dzimšanas dienu. Koris ir daudzkārtējs Latvijas Lielās mūzikas balvas laureāts, 2003. gada Ministru kabineta balvas laureāts un 2007. gada Latvijas Kultūras ministrijas gada balvas laureāts. Kopš 1997. gada kora mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents ir Māris Sirmais.

Koris “Latvija” regulāri sniedz koncertus prestižās pasaules koncertzālēs un sadarbojas ar pasaules klases simfoniskajiem orķestriem un slaveniem diriģentiem.

Koris piedalījies ierakstu namu *Warner Brothers*, *Harmonia mundi*, *Wergo*, *Ondine* u. c. producētajos ierakstos. Kā viens no kora augstākajiem sasniegumiem jāatzīmē Amsterdamas Karaliskā *Concertgebouw* orķestra 125. jubilejas pasaules turneja diriģenta Marisa Jansona vadībā.

Īpaši izauklēts ir Valsts akadēmiskā kora “Latvija” 1998. gadā aizsāktais ikgadējais Garīgās mūzikas festivāls, kur īpašo viesu vidū bijis Arvo Perts, Gija Kančeli, Džons Taveners, Sofija Gubaiduļina, Valentīns Silvestrovs, Džons Raters, Kšištofs Pendereckis.

Koris “Latvija” sadarbojies arī ar *Sigur Rós*, uzstājies ar Kristjana Jervi elektroakustisko grupu *Absolute Ensemble*, ieskaņojis datorspēļu un filmu mūziku u. c. Kora “Latvija” un Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretariāta kopīgi producētais multimedālais iestudējums “Ziemeļu gaisma” (Ērika Ešenalda ideja un mūzika) saņēma Lielo mūzikas balvu 2015 kategorijā “Gada uzvedums”.

Māris SIRMAIS kopš 1997. gada ir Valsts akadēmiskā kora "Latvija" mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents. Vairākus gadus bija JVLMA Kordiriģēšanas katedras vadītājs. Kopš 1998. gada – Dziesmu svētku virsdiriģents, kā arī šo svētku un Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu svētku mākslinieciskās padomes vadītājs. 2008. gada Dziesmu svētku noslēguma koncerta mākslinieciskais vadītājs.

Māris Sirmāis bijis sieviešu kora "Dzintars" diriģents. 1990. gadā Rīgā dibinājis jauniešu kori "Kamēr...", kurš guvis plašu starptautisku atzinību, un vadījis to līdz 2012. gadam. Regulāri sadarbojoties ar Liepājas Simfonisko orķestri, Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri un *Sinfonietta Riga*, Māra Sirmā gatavotajās programmās skanējuši tādi šedevri kā Pulenka *Gloria*, Dvoržāka *Rekviēms*, Bruknera *Te Deum* un Mesa mīnīnora, Tavenera *Svyaty*, Tanejeva "Damaskas Jānis", Kodāja *Te Deum*, Gurecka *Beatus vir*, Perta *Credo*, Onegēra "Ziemassvētku kantāte", Stravinska "Psalmu simfonija", Guno Svinīgā mesa, Kančeli "Stiksa" u. d. c. Apjomīgs ir Māra Sirmā iestudēto *a cappella* programmu klāsts. Svarīgu vietu repertuārā diriģents ierāda latviešu komponistu mūzikas iestudēšanai. Šo skaņražu saraksta galgalī ir Rihards Dubra, Andris Dzenītis, Ēriks Ešenvalds, Kārlis Lācis, Georgs Pelēcis, Pēteris Vasks.

Māris Sirmāis vairākkārt piedalījies prestižos Eiropas festivālos. Ir iecienīts starptautisku meistarklašu vadītājs. Ar Māra dalību izdoti vairāk nekā 25 CD.

Māris Sirmāis trīs reizes saņēmis Lielo mūzikas balvu (1997, 2003, 2004). Vairākas reizes LMB saņēmuši Sirmā vadītie kolektīvi – Valsts akadēmiskais koris "Latvija" (1998, 2000, 2002, 2010, 2011) un jauniešu koris "Kamēr..." (1999, 2005). Ar LMB apbalvotas arī divas Māra Sirmā vadītās izrādes – Ērika Ešenvalda operas "Augļu koks ir Jāzeps" iestudējums LNO (2007) un Artura Onegēra oratorijas "Žanna d'Arka uz sārta" uzvedums (2009). Sirmāis ir Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda loceklis un Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks. 2008. gadā diriģents saņēma Ministru kabineta balvu un ieguva titulu "Gada rīdzinieks".

The basis of the ***Volcano Symphony*** are the records of 25 storytellers, chronicled by director Renārs Vimba and cinematographer Dainis Juraga. The trio went on a creative expedition around the world in summer, 2017, to learn about volcanoes, meet witnesses and trace the trails of volcanic activity, assisted by seismologists and volcanologists.

Ēriks Ešenvalds: 'Somewhere next to heaps of erupted rocks and embers, among streams of fiery lava and dusty mud, within the deep stores of threatening magma and chimneys of torrid geysers, when the Earth was trembling, the sky darkened and it seemed like the end of the world – it was that the myths, legends, and folk songs of volcanoes were born: "the stone was struck and cried tears of fire", "lovers turned into volcanoes – always near, carrying the burning flame of love", "in four hours, the man climbed out of the crater and returned home, and as it turned out – forty years had gone by", "Mother Earth sent her sons, the young volcanoes, to search for home in the world. Some settled down on islands, others elsewhere, but the third group descended into the mythical underwater realm". This symphony encompasses the cultural heritage of volcanoes of different folk histories. With her flute, soloist Dita Krenberga will weave and braid all these tales together in a single plait of flowing lava.'

Ēriks Ešenvalds is one of the most frequently performed Latvian composers worldwide. In Vita Krauja's interview with Ešenvalds in the weekly *Kultūrzīmes* (*Cultural Signs*) on 29 November, 2017, we learn that Ēriks' music is performed in several concert halls and churches around the world every day. In 2014, a representative of *Edition Peters* said that Ešenvalds is the fifth most frequently performed contemporary composer, according to sheet music distributor and concert schedule data.

The previous natural wonder of Ēriks Ešenvalds' interest was aurora borealis. He dedicated his production *Nordic Light* to this phenomenon, receiving Latvia's Grand Music Award for Production of the Year 2015. Renārs Vimba's film *Nordic Light. A Composer's Diary* was released in November, 2017, logging Ēriks Ešenvalds, Renārs Vimba and cinematographer Dainis Juraga's expedition to Norway, Iceland, Greenland, and Alaska in quest of aurora borealis.

Ēriks Ešenvalds' *Volcano Symphony* is one in the series of LNSO's productions of new works by Latvian composers dedicated to the country's centenary. Rihards Dubra's oratorio *Marija* and Arturs Maskats' *The Song of the Baltics* have already been performed in the series so far. Pēteris Vasks' Oboe Concerto will see its first performance in October, 2018, and a new work by Andris Dzenītis will premiere August, 2019.

Dita KRENERGA has been the concertmaster of the flute group of LNSO as of 2006. She is the laureate of several prestigious competitions: when Krenberga was eleven, she fetched the title of laureate and youngest participant of Concertino Praha 1980 international recording competition; in 1982, she placed first in a competition of wind musicians in Šiauliai and in 1988, she was awarded the Grand Prix and gold medal at Maria Canals 34th International Music Competition in Barcelona. In 1991, Krenberga became a laureate of the *Prague Spring* International Competition and, in 1992, received a diploma at the 48th International Competition in Geneva.

Dita Krenberga performs regularly as a soloist and a chamber musician. She also records much for the Latvian Radio and has made two solo albums, in 1995 and 2007 (*Laikmeta ainavas* with pianist Ieva Oša). Recently, Dita has recorded Pēteris Vaskš's Flute Concerto with Liepāja SO and Atvars Lakstīgala.

For outstanding achievement in music, Dita Krenberga has been awarded the Latvian Grand Music Award (2000) and the Order of Three Stars (2009).

Krenberga has studied with Imants Sneibis and the world famous flautist James Galway upon whose recommendation she received Leonard Bernstein scholarship for a course with Boston Symphony at the Tanglewood Music Center in 1989 and 1990. There, she had a chance to collaborate with the greats of the music world: Leonard Bernstein, Seiji Ozawa, Jeffrey Tate, Yo-Yo Ma et al. As an appreciation for her work, Krenberga received the Gustav Golden Award. She also benefitted from studying with such outstanding flute professionals as Aurèle Nicolet, William Bennet and Alain Marion.

State Choir LATVIJA celebrated its 75th anniversary in 2017. The choir has received Latvia's Grand Music Award numerous times, it received the award of the Cabinet of Ministers in 2003, and the annual award of the Ministry of Culture of the Republic of Latvia in 2007. Māris Sirmāis is the music director and the chief conductor of the choir since 1997.

State Choir *Latvija* performs in prestigious concert halls across the world and collaborates with leading symphony orchestras and renowned conductors on a regular basis.

The choir has partaken in recordings produced by such record companies as *Warner Brothers*, *Harmonia mundi*, *Wergo*, *Ondine*, and others. One of the choir's greatest achievements is participating in the 125th anniversary world tour of the Amsterdam Royal Concertgebouw Orchestra under the baton of conductor Mariss Jansons.

The State Choir's *Latvija* pride and joy is the annual Sacred Music Festival which takes place since 1998 and has seen special guest performances by Arvo Pärt, Giya Kancheli, John Tavener, Sofia Gubaidulina, Valentyņ Sylvestrov, John Rutter, and Krzysztof Penderecki.

State Choir *Latvija* has also collaborated with *Sigur Rós*, performed together with Kristjan Järvi's electroacoustic band *Absolute Ensemble*, recorded music for computer games and films. In 2015, State Choir *Latvija*, together with the Secretariat of the

Latvian Presidency of the Council of the European Union, jointly produced a multimedia show *Nordic Light* (concept and music by Ēriks Ešenvalds), receiving the Grand Music Award for Production of the Year.

Māris SIRMAIS has been the artistic director and principal conductor of the *Latvija* State Choir since 1997. As of 1998, he is one of the principal conductors of the Song Festival and head of the artistic council of this festival as well as the Latvian School Children's Song Festival.

Māris Sirmais has been a conductor of the women's choir *Dzintars*. In 1990, he became the founder of the internationally acclaimed Youth Choir *Kamēr...*, heading it until 2012. His regular collaborations with the Liepāja Symphony Orchestra, Latvian National Symphony Orchestra and *Sinfonietta Riga* have included such masterpieces as Poulenc's *Gloria*, Dvořák's Requiem, Bruckner's *Te Deum* and Mass in E minor, Tavener's *Svyaty*, Taneyev's *John of Damascus*, Kodály's *Te Deum*, Gurecki's *Beatus vir*, Pärt's *Credo*, Honegger's *Christmas Cantata*, Stravinsky's *Symphony of Psalms*, Gounod's *Messe Solennelle*, Kancheli's *Styx* and many others. The range of a cappella programmes staged by Sirmais is extensive. An important part of his repertoire is constituted by music by Latvian composers: Rihards Dubra, Andris Dzenītis, Ēriks Ešenvalds, Kārlis Lācis, Georgs Pelēcis, Pēteris Vasks among others.

Māris Sirmais has taken part in prestigious European festivals where he has also conducted masterclasses. More than 25 CDs have been produced with his participation.

Māris Sirmais is a three-time recipient of the Latvian Grand Music Award (1997, 2003, 2004). Several times the LGMA was awarded to singing groups led by Sirmais: the Latvija State Choir (1998, 2000, 2002, 2010, 2011) and the Youth Choir *Kamēr...* (1999, 2005). LGMA was also awarded to two performances conducted by him: the opera *Augļu koks ir Jāzepts* by Ēriks Ešenvalds at the Latvian National Opera (2007) and oratorio by Arthur Honegger *Jeanne d'Arc au bûcher* (2009). Sirmais is an emeritus member of the Latvian Academy of Science and an officer of the Order of Three Stars. In 2008, the conductor received the Prize of the Cabinet of Ministers and was awarded the title 'Rigian of the Year'.

I DAĻA

Ēriks EŠENVALDS (1977)

Skotu tautasdziesmas **“Ir mana mīla sārtinsārta roze”** apdare,
Roberta Bērnsa dzeja

My Love is Like a Red, Red Rose, lyrics by Robert Burnes

Laura Štoma – soprāns, Ivars Rebhūns – baritons, Maija Zandberga – pikolo flauta

“Maigs lietus vēl līs”,

Sāras Tisdeilas dzeja

There will Come Soft Rains, lyrics by Sara Teasdale

“Gaismas upes”,

sāmu tautas teksti par ziemeļblāzmu mūzikas autora sakārtojumā

Rivers of Light, Sami folksongs compiled by the composer after various
writings on the Northern Lights

“Senā prērija”,

Baja Džuiji dzeja

Ancient Prairie, lyrics by Bai Juyi

Sandis Šteinbergs – vijole

Īru tautasdziesmas **“Ai, Danij, puis”** apdare

O, Danny Boy, arrangement of the Irish folksong

Laura Štoma – soprāns, Eduards Fiskovičs – baritons

“Zvaigznes”,

Sāras Tisdeilas dzeja

“Stars”, lyrics by Sara Teasdale

“Tāls ceļš”,

Paulīnas Bārdas dzeja

Long Road, lyrics by Paulina Bārda

II DAĻA

Ēriks EŠENVALDS (1977)

“Vulkānu simfonija” (2018)

PIRMATSKAŅOJUMS

Auto Blitz

VOLVO

NEIBURGS

Garage

Pastaiga

DELFI

